

CHỦ NGHĨA XÃ HỘI KHOA HỌC

Dành cho SV không chuyên ngành lý luận chính trị

GV: TRẦN NGỌC CHUNG

NỘI DUNG MÔN HỌC CHỦ NGHĨA XÃ HỘI KHOA HỌC

CHƯƠNG 1	• Nhập môn Chủ nghĩa xã hội khoa học	DONE
CHƯƠNG 2	• Sự mệnh lịch sử của Giai cấp công nhân	DONE
CHƯƠNG 3	• Chủ nghĩa xã hội và thời kỳ quá độ lên Chủ nghĩa xã hội	DONE
CHƯƠNG 4	• Dân chủ xã hội chủ nghĩa và nhà nước xã hội chủ nghĩa	DONE
CHƯƠNG 5	• Cơ cấu xã hội – giai cấp và liên minh giai cấp, tầng lớp trong thời kỳ quá độ lên XHCN	
CHƯƠNG 6	• Vấn đề dân tộc và tôn giáo trong thời kỳ quá độ lên CNXH	
CHƯƠNG 7	• Vấn đề gia đình trong thời kỳ quá độ lên CNXH	

CHƯƠNG 5

CƠ CẤU XÃ HỘI – GIAI CẤP VÀ LIÊN MINH GIAI CẤP, TẦNG LỚP TRONG THỜI KỲ QUÁ ĐỘ LÊN CNXH

NỘI DUNG CHƯƠNG 5

- 1 Cơ cấu XH – giai cấp trong thời kỳ quá độ lên CNXH
- 2 Liên minh giai cấp, tầng lớp trong thời kỳ quá độ lên CNXH
- 3 Cơ cấu XH – giai cấp và liên minh giai cấp, tầng lớp trong thời kỳ quá độ lên CNXH ở Việt Nam

CƠ CẤU XH – GIAI CẤP trong thời kỳ quá độ lên CNXH

- Lý luận cơ bản của triết học ML về giai cấp
- Khái niệm & vị trí của cơ cấu XH – giai cấp trong cơ cấu XH
- Sự biến đổi có tính quy luật của cơ cấu XH – giai cấp trong thời kỳ quá độ lên CNXH

Lý luận cơ bản của triết học ML về giai cấp

Khái niệm giai cấp

Nguồn gốc giai cấp

Khái niệm giai cấp

"...giai cấp, những tập đoàn to lớn gồm những người khác nhau về địa vị của họ trong một hệ thống sản xuất XH nhất định trong lịch sử, khác nhau về quan hệ của họ (thường thì những quan hệ này được pháp luật quy định và thừa nhận) đối với những tư liệu sản xuất, về vai trò của họ trong tổ chức lao động XH, và như vậy khác nhau về cách thức hưởng thụ và về phần của cái XH ít hoặc nhiều mà họ được hưởng"

7

Những đặc trưng cơ bản để xác định các giai cấp trong XH

Khác nhau về **quan hệ đối với TLSX**

Khác nhau về **vai trò trong tổ chức lao động XH**

Khác nhau về **phương thức thu nhận của cải**

8

NGUỒN GỐC GIAI CẤP

- Một số quan điểm trước Marx về nguồn gốc của giai cấp:

Plato
(427 – 347
TCN)

Phẩm chất: uyên thâm
Triết gia, nhà cai trị.

Phẩm chất: gan dạ, kiên cường
Người lính.

Phẩm chất: thấp hèn
Nông dân, thợ thủ công

NGUỒN GỐC GIAI CẤP

- Một số quan điểm trước Marx về nguồn gốc của giai cấp:

Đạo
Bàlamôn
(Ấn Độ)

Tăng lữ, lễ sư

Vương công, vua chúa, võ sĩ

Người bình dân, thương nhân, điền chủ

Tiện dân, nô lệ

HAI CON ĐƯỜNG CƠ BẢN đưa đến sự ra đời của giai cấp

Con đường bạo lực

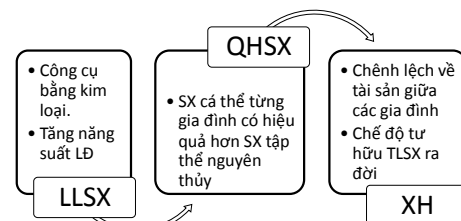
- Chiến tranh
- Cướp bóc và những hành vi bạo lực

Con đường của quy luật kinh tế

- Sự phát triển của LLSX
- Sự phân công lao động XH

Cuối XH nguyên thủy

Phân hóa giai cấp

- Là sự phân hóa XH thành kẻ bóc lột và người bị bóc lột; giai cấp thống trị và giai cấp bị trị.

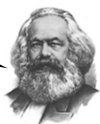

Kết cấu của XH có giai cấp

- Mỗi XH, có 2 giai cấp cơ bản đối lập nhau.
- Ngoài ra còn có giai cấp không cơ bản và tầng lớp trung gian (tầng lớp XH).
- Tầng lớp XH:**
 - Sự phân tầng, phân nhóm những người cùng một giai cấp theo địa vị và sự khác biệt về cách lao động.
 - Những nhóm người ngoài kết cấu các giai cấp của XH

Giai cấp là sản phẩm có tính lịch sử trong sự phát triển của XH

“sự tồn tại của các giai cấp chỉ gắn liền với những giai đoạn phát triển lịch sử nhất định của sản xuất”

Khái niệm cơ cấu XH – giai cấp & vị trí của cơ cấu XH – giai cấp trong cơ cấu XH

Khái niệm cơ cấu XH và cơ cấu XH – giai cấp

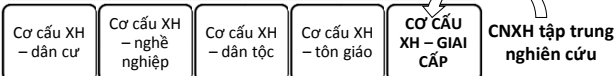
Vị trí cơ cấu XH – giai cấp trong cơ cấu XH

16

Khái niệm cơ cấu XH

CƠ CẤU XH là những cộng đồng người cùng toàn bộ những mối quan hệ xã hội do sự tác động lẫn nhau giữa các cộng đồng người ấy tạo nên

Phân loại các kiểu cơ cấu XH

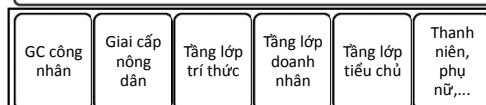

17

Khái niệm cơ cấu XH – giai cấp

CƠ CẤU XH – GIAI CẤP là hệ thống các giai cấp, tầng lớp XH tồn tại khách quan trong một chế độ XH nhất định, thông qua những quan hệ về sở hữu tư liệu SX, về tổ chức quản lý quá trình SX, về địa vị chính trị - XH... giữa các giai cấp và tầng lớp đó

Cơ cấu XH – giai cấp thời kỳ quá độ lên CNXH bao gồm:

ĐẢNG CỘNG SẢN
lãnh đạo

18

Vị trí cơ cấu XH – giai cấp trong cơ cấu XH

CƠ CẤU XH – GIAI CẤP có vị trí quan trọng hàng đầu và chi phối các loại hình cơ cấu XH khác

CCXH-GC liên quan:
đảng chính trị, nhà nước; quyền sở hữu TLSX,...

CCXH-GC biến đổi
tất yếu => biến đổi CCXH khác => biến đổi toàn bộ CCXH

CCXH-GC là căn cứ
xây dựng chính sách kinh tế - văn hóa – XH

19

SỰ BIẾN ĐỔI CÓ TÍNH QUY LUẬT của cơ cấu XH – giai cấp trong thời kỳ quá độ lên CNXH

- CCXH-GC biến đổi gắn liền và bị quy định bởi cơ cấu kinh tế của thời kỳ quá độ lên CNXH
- CCXH-GC có biến đổi phức tạp, đa dạng, làm xuất hiện các tầng lớp XH mới
- CCXH-GC biến đổi trong mối quan hệ vừa đấu tranh, vừa liên minh, từng bước xóa bỏ bất bình đẳng XH dẫn đến sự xích lại gần nhau

CCXH-GC biến đổi gắn liền và bị quy định bởi cơ cấu kinh tế của thời kỳ quá độ lên CNXH

“Trong mọi thời đại lịch sử, sản xuất kinh tế và cơ cấu xã hội - cơ cấu này tất yếu phải do sản xuất kinh tế mà ra, - cả hai cái đó cấu thành cơ sở của lịch sử chính trị và lịch sử tư tưởng của thời đại ấy...”

CCXH-GC có biến đổi phức tạp, đa dạng, làm xuất hiện các tầng lớp XH mới

Cơ cấu XH – giai cấp thời kỳ quá độ lên CNXH

Theo sự phát triển thông thường

Theo sự phát triển của nền SX xã hội

GC công nhân	Giai cấp nông dân	Tầng lớp trí thức	GC tư sản cũ...	Doanh nhân	Tiểu chủ	Tầng lớp giàu có	Tầng lớp trung lưu...
--------------	-------------------	-------------------	-----------------	------------	----------	------------------	-----------------------

CCXH-GC biến đổi trong mối quan hệ vừa đấu tranh, vừa liên minh, từng bước xóa bỏ bất bình đẳng XH dẫn đến sự xích lại gần nhau

Cơ cấu XH – giai cấp thời kỳ quá độ lên CNXH

GC công nhân	Giai cấp nông dân	Tầng lớp trí thức	GC tư sản cũ...	Doanh nhân	Tiểu chủ	Tầng lớp giàu có	Tầng lớp trung lưu...
--------------	-------------------	-------------------	-----------------	------------	----------	------------------	-----------------------

Xích lại gần nhau

LIÊN MINH GIAI CẤP, TẦNG LỚP trong thời kỳ quá độ lên CNXH

- Xét trên góc độ chính trị
- Xét từ góc độ kinh tế

Liên minh công, nông và các tầng lớp LĐ khác là một vấn đề nguyên tắc trong cuộc đấu tranh của GCCN

LIÊN MINH GIAI CẤP, TẦNG LỚP trong thời kỳ quá độ lên CNXH

Xét trên góc độ Chính trị

Nhu cầu khách quan trong XH có giai cấp: GCCN phải liên minh với GC nông dân và NDLD để tạo sức mạnh tổng hợp

Hình thức liên minh đặc biệt tồn tại trong suốt quá trình tiến hành CM xã hội CN

Khối liên minh này đảm bảo xây dựng được cơ sở kinh tế vững mạnh & chế độ chính trị ngày càng vững chắc.

LIÊN MINH GIAI CẤP, TẦNG LỚP trong thời kỳ quá độ lên CNXH

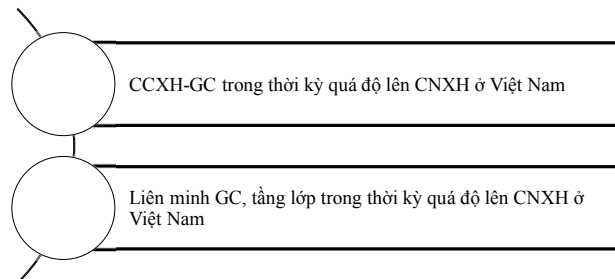
Xét trên góc độ Kinh tế

Trong giai đoạn mới của CM: tính tất yếu kinh tế là nhân tố quyết định cho thắng lợi hoàn toàn của CNXH

Chuyển dịch cơ cấu kinh tế từng bước tăng cường liên minh giữa giai cấp công nhân với GC nông dân, trí thức...

Vẫn tồn tại mâu thuẫn lợi ích khi thực hiện liên minh này => thường xuyên giải quyết mâu thuẫn phát sinh.

Vấn đề liên minh giai cấp ở Việt Nam

CÂU HỎI CHƯƠNG 5
DÀNH CHO VIỆC TỰ HỌC, TỰ NGHIÊN CỨU

1. Phân tích rõ CCXH-GC trong thời kỳ quá độ lên CNXH và liên hệ Việt Nam?
2. Trong thời kỳ quá độ vì sao phải liên minh GC, tầng lớp?
3. Trách nhiệm của SV trong góp phần củng cố liên minh GC?

HẾT CHƯƠNG 5

Thank You!